

etiam nomina ipsa testium sunt ei (ut quid , & a quo sit dictum appareat) publicanda , necnon exceptiones , & replicationes legitime admittendæ : ne per suppressionem nominum , infamandi , per exceptionum vero exclusionem deponendi falsum audacia præbeat. Ad corrigendos itaque subditorum excessus , tanto diligentius debet Prælatas assurgere , quanto damnabilis eorum offensas deseret incorrectas. Contra quos , ut de notioribus excessibus taceatur , etsi tribus modis possit procedi , per accusationem videlicet , denunciationem , & inquisitionem ipsorum : ut tamen a in omnibus diligens adhibeatur cautela , ne forte per leve compendium ad grave dispendium veniatur : sicut accusationem legitima debet præcedere inscriptio , sic & denunciationem charitativa monitio , & inquisitionem clamorosa insinuatio prævenire : illo semper adhibito moderamine , ut iuxta formam iudicii , sententiæ quoque forma dicitur . Hunc tamen ordinem circa b regulares personas non credimus usquequaque servandum c , quæ (cum causa requirit) facilius , & liberius a suis possint administrationibus amoveri .

CAP. XXV.

Metropolitani ad correctionem excessuum , & reformationem morum , singulis annis facere debent provinciale Concilium : in quo statuere debent personas idoneas per singulas dioceses , quæ sollicite investigent , & in sequenti Concilio referant corrigenda : & Episcopi debent facere Synodos Episcopales singulis annis , & publicare agitata in provinciali Concilio : & hæc negligentes ab executione officii suspenduntur . h. d.

Idem d in eodem . (an. 1216.)

Sicut e olim a sanctis Patribus noscitur institutum , Metropolitani singulis annis cum suis Suffraganeis provincialia non omittant Concilia celebrare : in quibus de corrigendis excessibus , & moribus reformandis , præsertim in Clero , diligentem habeant cum Dei timore tractatum , canonicas regulas , maxime quæ statutæ sunt in hoc generali Concilio , relegentes , ut eas faciant observari , debitam poenam transgressoribus infligendo .

Ut autem id valeat efficacius adimpleri , per singulas dioceses statuatur personas idoneas , providas videlicet & honestas , quæ per totum annum simpliciter , & de plano absque ulla jurisdictione sollicite investigent , quæ correctione , vel reformatione sunt f digna , & ea fideliter perferant ad Metropolitanum , & Suffraganeos , & alios in Concilio subsequenti , ut super his & aliis , prout utilitati , & honestati congruerit , provida deliberatione procedant : & quæ g statuerint , faciant observari : publicaturi ea in Episcopaliibus Synodis , annuatim per singulas dioceses celebrandis . Quisquis autem hoc salutare statutum neglexerit adimplere , a sui executione officii suspendatur .

CAP. XXVI.

Sententiæ excommunicationum , suspensionum , vel interdictionum late post denunciationem per Abbatem denunciatur , vel alium pro ipso in Monachos denunciante , vel adhaerente eidem , relaxantur : spoliati restituuntur , & iuramenta de tacenda veritate relaxantur , dicta testium denunciatio traduntur , & expensæ de bonis monasterii Monachis denunciantibus ministrantur : & propter hoc ab obedientia Abbatis non eximuntur , sine tamen liti præiudicio .

Gregorius IX Archiepiscopo , & Priori sanctæ Mariæ Rothomagen . (an. 1236.)

a al. ita , tamen ut diligens adhibeatur omnibus cautela , &c. absque voce , in : sed in Concilio , & verustioribus legitur ut est impressum ; in uno non , adhibeatur , sed , adimpleatur , legitur . b contra . c observandum . d Scilicet Innocent. III. in Conc. gener. cap. 6. e C. 5. eod. tit. in 4. compil. f sint . g Quod statuerunt , faciant observari .

Lim I. V. & P. ordinis Tironensis a : [& inf.] Ne igitur reformatio monasterii valeat retardari , mandamus , quatenus relaxatis excommunicationum , seu suspensionum sententiis , si quas idem Abbas protulerit b , vel per quoscunque iudices promulgari fecit , post inceptum negotium in eos , & adhaerentes eidem , ac eis restitutis , quos idem Abbas negotio pendente contra iustitiam spoliavit : in negotio de plano , & absque iudicio strepitu procedentes (cum talibus maxime in hoc casu non deceat Dei servos involvi) inquiratis , quæ circa c personas , & observantias regulares videritis inquirenda , corrigentes , & reformantes tam in capite , quam in membris , quæ correctionis , & reformationis officio noveritis indigere : iuramentis , si qua de tacenda veritate Abbas extorserit , relaxatis : proviso , ut d negotio ipso pendente præfati Monachi eidem Abbati obediant & intendant , ita tamen , quod per hoc prosecutio negotii non valeat impediri . Si vero testes contra eundem Abbatem producti fuerint , dictorum ipsorum ei copiam dari faciatis , Prædictis autem Monachis expensas factas propter hoc , & tribus vel quatuor ex istis , vel aliis , quos idoneos ad dictum negotium prosequendum duxeritis assumendos , faciatis de bonis ejusdem monasterii , & faciendas expensas ad prosecutionem ipsius negotii necessarias , computatis , si qua propter hoc receperunt , de bonis monasterii , cum proprio non habeant , ministrari . Contradictores , &c.

CAP. XXVII.

Contra Prælatum denunciatur de dilapidatione sit commissio super veritate inquirenda , & pendente negotio debet sibi interdici potestas alienandi .

Idem Episcopo Cister. e de Alde. & de Salen. Abbatibus . (an. 1236. Roma in Germaniam .)

Prælatorum excessus : [& inf.] Sane dilecti filii C. & quatuor alii Canonici Frisigien. f denunciando monstrarunt , quod Frisigien. Episcopus bona sui Episcopatus , quem (ut dicunt) fuit minus canonicè affectus , adeo graviter dilapidat & consumit , quod nisi celeriter adhibeatur remedium , Episcopatus idem per eum ad irreparabile g dissolutionis opprobrium deducetur : nec solummodo rerum , verum etiam famæ suæ prodigus & salutis , vitam ducit enormiter dissolutam : (& infra .] Difer. v. mandamus , quatenus personaliter accedentes ad locum , inquiratis sollicite veritatem , & eam fideliter conferribentes , sub sigillis vestris h nobis transmittatis inclusam . Eidem Episcopo terminum assignantes , quo nostro se conspectui repræsentet , pro meritis recepturus : potestate vendendi , dandi , infeudandi , seu i quomodolibet alienandi bona ipsius Ecclesiæ , interim eidem penitus interdita .

TITULUS II.

DE CALUMNIATORIBUS.

CAP. I.

Subdiaconus calumniose accusans Diaconum Subdiaconatu privatur , & publice verberibus castigatur , & in exilium mittitur .

Gregorius Anthemio Subdiacono . (an. 600. Roma .)

Cum fortius punienda sint crimina , quæ infontibus , & maxime sacratis hominibus inferuntur , quam sitis culpabiles , qui in causa Joann. Diac. resedistis , attendite , ut Hilarium criminatorem ipsius nulla ex defi-

a Cister. al. Tironens. al. Civonens. b protulit . c contra . d proviso etiam , &c. e Cisterciens. & de Alio . & Salien. Abbat. al. Cisterciens. f Frisigien. al. Frigisen. g al. ad irreparabilis dissolutionis , &c. h Alias , sub sigillis vestris veritatem nobis , &c. i al. seu quolibet modo , &c.

definitione vestra poena conveniens castigaret : [& infra .] Quia ergo tanta nequitia malum sine digna non debet ultione transire , jubemus eundem H. prius subdiaconatus (quo indignus fungitur) privari officio , & verberibus publice castigatum , in exilium deportari .

CAP. II.

Denunciator in probatione criminum deficiens , ab officio , & beneficio suspenditur , donec innocentiam suam purget .

Innocentius a III. Zamoren. Segobien. & Abulen. Episcopis . (an. 1212. Roma in Hispan.)

Cum b dilectus filius Magister Scholarius Palæstinus ad sedem Apostolicam accessisset , & de suo Episcopo excessus varios nunciasset , examinationem commissimus excessuum objectorum : [& inf.] Cum autem processum negotii examinaverimus diligenter , nec intelligere potuerimus probatum esse sufficienter aliquid de prædictis , eundem Episcopum absolvendum decernimus ab objectis : vobis mandantes , quatenus memoratum Magistrum Scholarium , donec canonicè suam purgaverit innocentiam , scilicet quod non calumniandi animo ad hujusmodi crimina proponenda processit , ab officio , & beneficio suspendatis : ut ceteri simili poena perterriti , ad infamiam suorum facile non proliant Prælatorum .

TITULUS III.

DE SIMONIA , ET NE ALIQUID PRO

SPIRITUALIBUS EXIGATUR , VEL

PROMITTATUR .

CAP. I.

Episcopus pro ordine ab eo conferendo , vel Ministri , vel Notarii nihil temporale exigere debent .

Gregorius generali Synodo præsidens . (an. 604. Roma .)

In d ordinando : [& inf.] Sic non debet Episcopus manum , quam imponit , ita nec Minister , vel Notarius in ordinatione ejus vocem , vel calamum vendere . Pro ordinatione igitur , vel usu pallii , seu chartis , atque pastellis , eum , qui ordinatur , omnino aliquid dare prohibemus .

[1 Episcopo Pontifex manum imponit , Evangelicam lectionem Minister legis , confirmationis autem ejus epistolam Notarius scribit .]

CAP. II.

Deponendus est , qui per pecuniam aliquem ejicit de Ecclesia sua , se posse intrudendo .

Ex Concilio Moguntinen. e

Qui alium in Ecclesia ordinatum per pecuniam expulerit , eamque sibi taliter vendiderit , omnino deponatur .

CAP. III.

Quilibet Catholicus admittitur ad accusandum de crimine simoniae .

Deodatus f Papa . (an. 616. Roma .)

SI dominus g , & Magister omnium , qui sine peccato fuit , accusandi licentiam uni dedit : (& infra .] Non igitur quilibet Catholicus est respuendus , sed ut veritatem afferat ad propalandam h simoniacam rabiem , magnis est precibus exhortandus .

[1 Quanto magis unius assertione corrigendus est , qui simoniae labe noscitur esse pollutus ?]

CAP. IV.

Simoniacus pendente accusatione ab administratione divinarum prohibetur .

a Honorius III. b C. 7. de accus. in 3. comp. c De materia hujus malæ tradit B. Thom. & Cajet. 2. 2. qu. 100. d Cap. 1. eod. tit. in 1. compil. e Adde sub Rabano Archiepiscopo cap. 12. refert Bur. 3. decr. c. 110. Ivo p. 3. c. 86. & c. 2. eod. tit. in 2. compil. f Adeodatus . g Cap. 3. eod. tit. in 1. compil. h pellendam . al. repellendam . i exorandus .

Tom. II.

Idem . (an. eod.)

Accusatum a simoniacum necesse habuimus prohibere , ne Missarum solennia celebraret , donec quid esset , verius confitisset .

CAP. V.

Idem dicit , quod præcedens , nisi quod illud cap. loquitur in accusatione , istud in inquisitione : & illud loquitur de simoniaci in genere , istud declarat de ordine .

Idem .

Quotiens b : [& inf.] Pervenit ad nos , quod per simoniacam hæresim fueris ordinatus : propterea necesse habuimus te prohibere , ne Missarum solennia celebrare debuisses , donec quid sit , verius discerneremus .

[1 Contra Ecclesiasticam disciplinam quid suggestum dicitur , ne nos ante Deum culpa ex dissimulatione redarguat , irrequisiti , hoc relinquere non audeamus .]

CAP. VI.

Simoniacus est deponendus .

Lucius Papa . (an. 254. Roma .)

Sicut simoniaca c pestis sui magnitudine alios morbos vincit : ita sine dilatione mox , ut ejus signa per aliquam personam claruerint , de Ecclesia Dei debet eliminari atque repelli .

CAP. VII.

Simoniacum accusare potest servus , meretrix , & criminosis . Deodatus . d (an. 616. Roma .)

Tanta e est labe hujus criminis , quod etiam servi adversus dominos f , & quilibet criminosis admittuntur ad accusationem . Item omnis peccator Missam cantare potest , præter simoniacum , quem quilibet (ut ab ordine male accepto removeatur) accusare potest , vel etiam meretrix .

CAP. VIII.

Simoniacum est pretium recipere pro ingressu religionis , pro Prioratibus , vel Capellis concedendis , & pro Prælati instituentis , pro concedenda sepultura , pro obsequio , pro oleo sancto , pro benedictionibus nubentium , vel aliis sacramentis : nec valet consuetudo in contrarium . h. d. cum sequenti .

Alexander III. In Concilio Tironen. (an. 1163.)

N on satis : [& infra .] Prohibemus igitur , ne ab iis , qui ad religionem transire volunt , aliqua pecunia requiratur . Nec Prioratus g , vel Capellaniam quilibet Monachorum , aut Clericorum annua distractione vendantur . Nec ab eo , cui regimen ipsarum committitur , pro h eorum commissione ullum pretium exigatur . Unde quisquis contra hoc decretum attentare præsumperit , tam ille , qui dederit , quam ille i , qui receperit , vel consenserit , partem se cum Simone non dubitet habiturum . Pro sepultura quoque , & chrismatis , & olei receptione , nulla cujusquam pretii exactio attentetur , nec sub obtentu cujusquam consuetudinis reatum suum quis tueatur : quia diuturnitas temporis non dimittit peccata , sed auget .

[1 Inutiliter ab Apostolo avaritia redarguitur , si ab his qui in Clevo videntur constituti , & præcipue qui nomen Religiosorum præstentur , regula modis omnibus non servatur .]

CAP. IX.

Summatum est supra in cap. præcedenti . Ex Concilio Lateran. k (an. 1179.)

29

Cum

a Cap. 4. eod. tit. in 1. compil. refert Grat. sive Palea 2. q. 4. c. accusatum . b Cap. 5. eod. tit. in 1. compil. vide Bernar. Diaz. in præf. crim. Can. c. 23. c Cap. 7. eod. tit. in 1. compil. d Adeodatus . al. Deusdedit . e Cap. 16. eod. tit. in 1. compil. f Hoc est speciale : quia regulariter non . g Alias , neque Capellaniam . h pro illa commissione . i quam qui receperit , & consenserit , &c. k Scilicet Later. sub Alexand. III. c. 7. & 8. eod. tit. in 1. compil.